

۲۵۶۴۹۵۰

مقدمه‌ای برای فقر

دکتر سهراب دل انگیزان

(استاد تمام گروه اقتصاد دانشگاه رازی)

دکتر محمد شریف کریمی

(دانشیار گروه اقتصاد دانشگاه رازی)

دکتر الهام حشمی دایاری

(دکترای اقتصاد شهری و منطقه‌ای دانشگاه رازی)

سرشناسه	سهراب، دل انگیزان: ۱۳۴۷
عنوان و پدیدآور	مقدمه‌ای برای فقر / مؤلفان: سهراب دل انگیزان، محمد شریف کریمی، الهام حشمتی دایاری
مشخصات نشر	تهران: نور علم، ۴۲۲
مشخصات ظاهری	ص. شکل، نمودار.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۱۶۹-۶۶۶-۴
وضعیت فهرستنوبی	بر اساس اطلاعات فیبا (فهرستنوبی پیش از انتشار).
موضوع	Poverty
	Poverty -- Social aspects
	Poverty -- Government policy
شناسه افزوده	کریمی، محمد شریف: ۱۳۵۰، مؤلف.
شناسه افزوده	حشمتی دایاری، الهام: ۱۳۷۱، مؤلف.
ردبهندی کنکره	HC ۷۹
ردبهندی دیوین	۳۳۹/۴۶
ش کتابشناسی ملّی	۸۷۰.۵۶۹۳

نشر نورعلم و قلم سینا: تهران- انقلاب- خ ۱۲ فروردین- پلاک ۲۸۶- تلفن: ۰۶۴۰۵۸۸۰
و ۰۶۹۵۷۱۲۰- ۰۶۹۵۷۰۲۱

- @modiranketab. وب سایت <https://www.modiranketab.ir>

عنوان: مقدمه‌ای برای فقر

مؤلفان:

دکتر سهراب دل انگیزان، دکتر محمدشریف کریمی، دکتر الهام حشمتی دایاری

ناشر: نور علم شمارگان: ۲۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۶۹-۶۶۶-۴

نوبت چاپ: اول چاپ و صحافی: نوین

قیمت: ۳۷۰۰۰ تومان

در صورت عدم دسترسی به کتابها، از طریق تماس با
۰۹۱۲۳۳۴۲۲۹ کتابها به تمام نقاط ایران ارسال می شود.

فهرست مطالب

۱۱	پیشگفتار
فصل اول: فقر چیست؟	
۱۷	۱-۱- مقدمه
۲۰	۱-۲- تعریف فقر
۴۸	۱-۳- برخی مفاهیم مهم در بحث فقر
۵۳	۱-۴- طبقه‌بندی فقر
۶۴	۱-۵- رویکردهای مختلف به فقر
۶۸	۱-۶- خط فقر، فقر نسبی و فقر ذهنی
۷۵	۱-۷- هسته مقاوم فقر
۵۵	۱-۸- عوامل تعیین کننده فقر
۵۶	۱-۹- سرمایه انسانی
۵۷	۱-۱۰- ویژگی‌های جمعیتی و اقتصادی
۵۸	۱-۱۱- جمع‌بندی فصل اول
فصل دوم: فقر و توسعه	
۸۵	۱-۲- مقدمه
۸۶	۱-۳- فقر و رشد اقتصادی

۲۵۶	۲-۳-۸	- اثرات خارجی
۲۵۷	۳-۳-۸	- نامشخص بودن دینامیک تأثیر
۲۵۸	۴-۳-۸	- پاسخ‌های رفتاری به ارزیابی
۲۵۸	۴-۸	- روش‌های عملی ارزیابی
۲۶۲	۴-۴-۸	- تحقیقات اجتماعی
۲۶۴	۴-۴-۸	- روش‌های غیرتجربی
۲۶۶	۴-۴-۸	- برآوردهای تفاوت در تفاوت (DD)
۲۶۷	۴-۴-۸	- رگرسیون اثرات ثابت
۲۶۸	۴-۵-۸	- برآوردهای متغیرهای ابزاری
۳۷۰	۵-۸	- ارزیابی اعتبار بیرونی
۳۷۱	۵-۸	- ناهمگنی اثرات
۳۷۳	۵-۸	- اثرات سرمایه‌گذاری
۳۷۵	۵-۸	- اثرات تعادل کلی
۳۷۸	۵-۸	- مدل‌های ساختاری
۳۷۹	۶-۸	- اعتبار اخلاقی ارزیابی
۳۸۷	منابع و مأخذ	
۴۰۷		- واژه نامه فارسی به انگلیسی
۴۱۷		- واژه نامه انگلیسی به فارسی

پیشگفتار

فقر در جامعه امروزی موضوع مهمی است. موضوع فقر موضوعی در سطح توسعه بوده و علاوه بر مسئله توجه اخلاقی بسیار بالا به آن در مکاتب، مذاهب و ایدئولوژی‌های مختلف، از نگاه تاریخی نیز مسئله‌ای اساسی و مهم برای مردم و حکمرانان بوده است. می‌توان فقر، ابعاد و عمق آن را در یک جامعه، برآیند نتیجه حکمرانی خوب و یا بد دانست. چگونگی شکل‌گیری موضوع فقر در بسیاری از حوزه‌های علم (اقتصادی - اجتماعی - سیاسی) تجربی جدید نیز قابل توجه است. تحقیقات اولیه در زمینه فقر یا مسائل مرتبط با آن، نقطه شروعی برای روانشناسی مدرن (مخصوصاً در نوشهای ژان لوئیس و یوس در اوایل قرن شانزدهم)، ایدئولوژی اقتصاد خانوار (نظری مطالعات ارنست انگل در رابطه با تفاوت‌های رفتاری بین فقرا و غیر فقرا در اواسط قرن نوزدهم در آلمان)، علوم اجتماعی (نظری مطالعات دقیق شهودی چارلز بوت درباره فقر در اوخر قرن نوزدهم در لندن)، اقتصاد کلان (بهویژه در کارهای جان مینارد کینر برای درک مبانی بیکاری عظیمی که در رکود بزرگ اوایل دهه ۱۹۳۰ ظهرور کرد) و البته اقتصاد توسعه ایجاد کرد.

حال باید پرسید: این تباہی را چگونه باید معنا کرد؟ تعریف، ابعاد آشکال و اجزای فقر کدام‌ها هستند؟ آیا فقر به معنی فقدان درآمد است؟ آیا رفع فقر تنها از طریق رشد اقتصادی و نشت از بالا به پائین آن امکان‌پذیر است؟ آیا مسئله فقر در امر توسعه یک موضوع ثانویه است؟ و یا مستلزم توجه اساسی به تمام ابعاد آن و محوری قرار دادن آن است؟ این‌ها موضوعاتی هستند که در این کتاب مورد بررسی قرار می‌گیرند و توضیح داده خواهد شد که چرا مسئله فقر حائز اهمیت است و باید رفع آن در اولویت هر برنامه توسعه قرار گیرد و وجود آن شاخص و دلیلی بر نادرستی و شکست سیاست‌هاست.

لازم است تا در ابتدا از تمامی کاستی‌هایی که این کتاب دارد پوزش بخواهیم و عنوان کنیم که معرفگونه اشکال و ایراد و نظر اصلاحی خوانندگان عزیز را پذیرا هستیم. در این خصوص با اینلیل شخصی مسئول پاسخ‌گویی به پرسش‌ها و سوالات در حوزه sohrabdelangizan@gmail.com مکاتبه نمایید.